

Forskning/fakta om vuxna barn som anhöriga och unga omsorgsgivare

Vuxna barn konferens 27 april 2023

Lennart Magnusson, Elizabeth Hanson

Nationellt kompetenscentrum anhöriga (Nka) - uppdrag

- vara ett expertstöd till kommuner, regioner och enskilda utförare
- gäller alla anhöriga (barn, vuxna och äldre) oberoende av den närståendes ålder, sjukdom, diagnos eller funktionsnedsättning
- fungera som en länk mellan forskning och praktik
- samordnande nationell kontaktpunkt för internationellt samarbete
- råd och stöd till enskilda anhöriga till personer med flerfunktionsnedsättning

Barn som anhöriga - hur många är dom?

Av alla barn:

- har 7,6% en förälder som vårdats på grund av psykisk sjukdom och/eller missbruk av alkohol eller narkotika
- har 17% en förälder med riskbruk
- har 13% en förälder med svår somatisk sjukdom
- har 3 500 barn per år en förälder som avlidit.

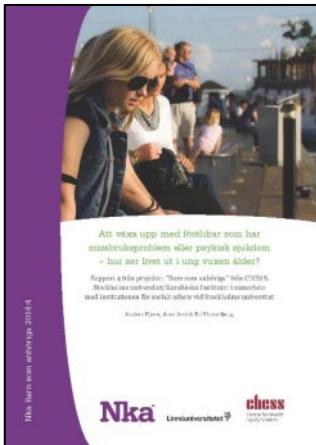
Barn som anhöriga

- till föräldrar med psykisk ohälsa

- dubbelt så många går inte ut grundskolan med fullständiga betyg.
- två till tre gånger fler har vårdats inom psykiatrisk specialistvård
- dubbelt så många utvecklar eget missbruk
- försörjningsstöd är dubbelt så vanligt
- Sjukhusvårdade självmordsförsök är trefaldigt högre.

- till föräldrar med missbruk

- dubbelt så många går inte ut grundskolan med fullständiga betyg.
- det är fyra till sju gånger fler unga som utvecklar eget missbruk
- försörjningsstöd är fyra gånger vanligare
- dödligheten som ung vuxen är nästan tre gånger högre.

Unga omsorgsgivare UO

- Barn och unga som ger eller avser att ge vård, omsorg eller stöd till en annan **familjemedlem eller annan närstående**.
- ”Detta sker ofta eller regelbundet, och är av den betydelse eller omfattning att omsorgen antar en ansvarsnivå som vanligen förknippas med en vuxen person” (Becker, 2000, sid. 378).
- Tre av fyra barn som anhöriga är också unga omsorgsgivare.

Ungdomar 15 – 17 år i Kalmar län

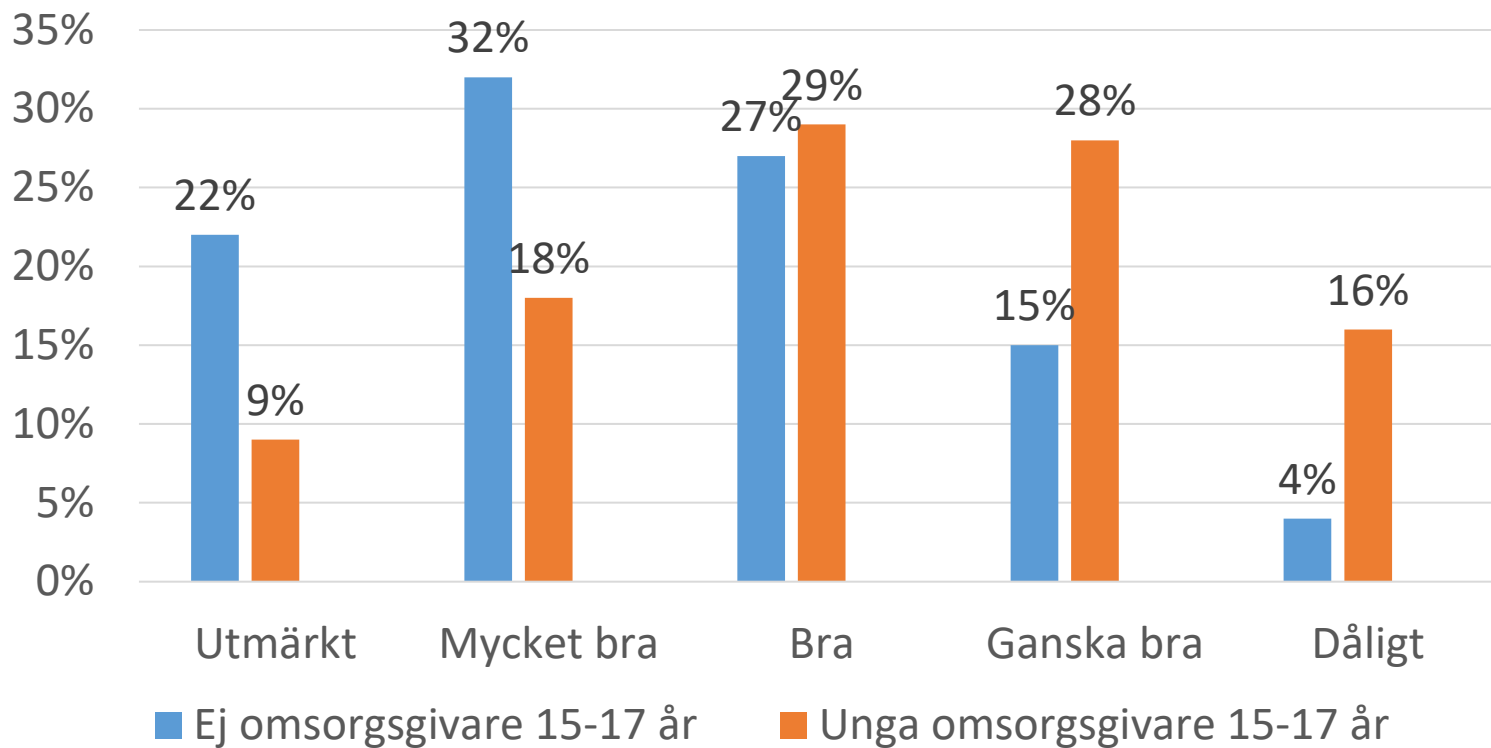

3 015 ungdomar besvarade enkäten.

702 av dem tar hand om, hjälper eller stödjer någon närstående.

- Drygt hälften (55 procent) tar hand om, hjälper eller stödjer en eller flera familjemedlemmar.
- Två tredjedelar (68 procent) tar hand om, hjälper eller stödjer en eller flera vänner eller andra närstående.
- Var fjärde (23.4 procent) utför omfattande vård- och omsorgsarbete

Skattat hälsotillstånd

Skol- och hälsoproblem till följd av omsorgsansvaret

- Skolresultaten har påverkats negativt 13%
- Har blivit mobbade, retade och andra har skämtat om dem 10%
- Upplever svårigheter i skolan 8%
- Psykisk ohälsa 27%
- Tankar om att skada sig själv 11%
- Fysiska hälsoproblem 13%

Rätt stöd kan förebygga

- **Våga fråga!** – Lite kan göra väldigt mycket. Fråga barnen hur de *egentligen* mår, håll ut/finns kvar.
- **Identifiera!** – Fråga föräldrarna om deras barn. frånvaro/beteende i skolan.
- **Agera!** – Viktigt med tidiga insatser. Avvakta inte.

Alla tjänar på det

En hälsoekonomisk analys visar att kostnaderna för samhället skulle kunna minska med 35 miljarder per år om barn med missbruk eller allvarlig psykisk ohälsa i familjen inte själva utvecklar detta i vuxen ålder.

Vad kan Nka erbjuda?

www.anhoriga.se

- filmer: ungdomar berättar
- översikt av evidensbaserade modeller
- webbutbildning: Våga fråga, Utbildning för dig som möter Barn som anhöriga
- kunskapsöversikter och rapporter
- nyhetsbrev och kalendarium

Utbildningar, forskning och utveckling

- utbildning: ME-WE modellen
- CANOK - Barn som anhöriga i skolan
 - Stärka skolsköterskor i att identifiera Bsa, 7-17 år
 - Utveckla och utvärdera utbildning, metoder och verktyg för att identifiera, förstå och stödja Bsa.
 - Finansieras av Familjen Kamprads stiftelse och Linnéuniversitetet 2023-2025.
- YOUNG-KIN - Barn som anhörigas psykiska hälsa
 - Kartläggning av Bsa situation och hälsa, 12-15 år
 - Utveckla och utvärdera en stödinsats, baserad på ME-WE
 - Finansieras av Forte och Linnéuniversitetet, 2023-2025.
- konsultstöd

Referenser

- Becker, S. (2000). Young carers. In M. Davies (Ed.), *The Blackwell Encyclopedia of Social Work* (pp. 378). Blackwell.
- Berg, L., & Hjern, A. (2016). *Barn till föräldrar med cancer – hur många berörs och vilka är konsekvenserna i ett livsloppsperspektiv? Nka Barn som Anhöriga 2016:1*. Nka, Linnéuniversitetet, CHES.
- Brolin, R., Magnusson, L., & Hanson, E. (2022). *Unga omsorgsgivare. Svensk kartläggning, delstudie i det europeiska WE-WE-projektet. Nka Barn som anhöriga 2022:1*. Nka, Linnéuniversitetet.
- Hjern, A., Arat, A., Rostila, M., Berg, L., & Vinnerljung, B. (2014). *Hälsa och sociala livsvillkor hos unga vuxna som förlorat en förälder i dödsfall under barndomen. Nka Barn som anhöriga 2014:3*. Nka, Linnéuniversitetet, CHES.
- Hjern, A., Arat, A., & Vinnerljung, B. (2014). *Att växa upp med föräldrar som har missbruksproblem eller psykisk sjukdom – hur ser livet ut i ung vuxen ålder? Nka Barn som anhöriga 2014:4*. Nka, Linnéuniversitetet, CHES.
- Hjern, A., Berg, L., Rostil, M., & Vinnerljung, B. (2013). *Barn som anhöriga: hur går det i skolan? Nka Barn som anhöriga 2013:3*. Nka, Linnéuniversitetet, CHES.
- Hjern, A., & Manhica, H. (2013). *Barn som anhöriga till patienter i vården- hur många är de? Nka Barn som anhöriga 2013:1*. Nka, Linnéuniversitetet, CHES.
- Hovstadius, B., Ericson, L., & Magnusson, L. (2015). *Barn som anhöriga – ekonomisk studie av samhällets långsiktiga kostnader. Nka Barn som anhöriga 2015:8*. Nka, Linnéuniversitetet.
- Nordenfors M, Melander C, & Daneback K. (2014). *Unga omsorgsgivare i Sverige. Nka Barn som anhöriga 2014:5*. Nka, Linneuniversitetet.

Kontakt och information

Lennart Magnusson

Tel/mobil: +46 480 41 80 21

E-post: lennart.magnusson@anhoriga.se

www.anhoriga.se